

Основне академске студије
Информациони инжењеринг

Основи рачунарске интелигенције

Рад с подацима у језику Python

(материјали за вежбе)

Библиотека *pandas* (*Python Data Analysis Library*)

посвећена раду над подацима

подршка за једнодимензионалне и дводимензионалне низове података

ослањање на библиотеку *NumPy*

подршка за разне операције над подацима

Библиотека *pandas*

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

водећи аутор Вес Макини

настанак 2008. и 2009. године

слободна за употребу

актуелна верзија 1.4.1

Интернет сајт

<https://pandas.pydata.org/>

Припреме за коришћење

инсталација библиотеке

библиотека доступна у оквиру дистрибуције *Anaconda*

могућа засебна инсталација

помоћу *pip*

помоћу *conda*

учитавање библиотеке

```
import pandas as pd
```

коришћење псеудонима **pd**

Главне структуре података

серија

једнодимензионални низ елемената

слична низу из библиотеке *NumPy*

слична речнику уграђеном у језику *Python*

поседује придружене ознаке елемената (индекс)

скуп података (оквир података)

дводимензионална структура

табела података

може поседовати придружене ознаке редова (индекс) и ознаке колоне

Главне структуре података – основне радње

формирање

серија

функција **Series(...)**

скуп података

функција **DataFrame(...)**

приступање

оператор **[]**

приступање по вредности кључа

функција **get(...)**

Главне структуре података – основне радње

измена

функција **update(...)**

функција **assign(...)**

скуп података

додавање колоне

функција **insert(...)**

скуп података

додавање колоне на дату позицију

уклањање елемената

функција **drop(...)**

Главне структуре података – особине

особина **index**

серија

ознаке елемената

скуп података

ознаке редова

особина **dtype**

серија

тип елемената

особина **dtypes**

серија

тип елемената

скуп података

типови колона

особина **array**

серија

садржај

Главне структуре података – особине

особина **at**

приступање појединачном елементу по ознаци

особина **iat**

приступање појединачном елементу по позицији

особина **loc**

приступање по ознаци или путем логичких вредности

особина **iloc**

приступање по позицији

Главне структуре података – особине

особина **empty**

показатељ да ли је структура података празна

особина **shape**

облик

особина **ndim**

број димензија

особина **size**

број елемената

...

Серија – формирање

```
pd.Series({10: "F2", 20: "F1", 30: "F3"})
```

```
10    F2
```

```
20    F1
```

```
30    F3
```

```
dtype: object
```

```
pd.Series([1, 6, 2], index=[1, 2, 3])
```

```
1     1
```

```
2     6
```

```
3     2
```

```
dtype: int64
```

Серија – формирање

```
pd.Series("x", index=[1, 2, 3])
```

```
1    x
```

```
2    x
```

```
3    x
```

```
dtype: object
```

```
import numpy as np
```

```
pd.Series(np.array([2.1, 4.3, 6.5, 8.7]))
```

```
0    2.1
```

```
1    4.3
```

```
2    6.5
```

```
3    8.7
```

```
dtype: float64
```

Серија – приступање

```
sa = pd.Series({10: "F2", 20: "F1", 30: "F3"})
```

```
10      F2
```

```
20      F1
```

```
30      F3
```

```
dtype: object
```

```
sa[20]
```

```
F1
```

```
sa.get(40)
```

```
None
```

Серија – приступање

```
sb = pd.Series(np.array([2.1, 4.3, 6.5, 8.7]))
```

```
0    2.1
```

```
1    4.3
```

```
2    6.5
```

```
3    8.7
```

```
dtype: float64
```

```
sb[1:4:2]
```

```
1    4.3
```

```
3    8.7
```

```
dtype: float64
```

Серија – измена

```
sc = pd.Series(np.array([5, 2, 1]))
```

```
0    5
```

```
1    2
```

```
2    1
```

```
dtype: int64
```

```
sc.update(pd.Series(np.array([4, 6]),  
                    index=[1, 2]))
```

```
0    5
```

```
1    4
```

```
2    6
```

```
dtype: int64
```

Серија – уклањање

```
sd = pd.Series(np.array([75, 3, 25, 22]),  
               index=["S", "P", "T", "F"])
```

```
S      75
```

```
P       3
```

```
T      25
```

```
F      22
```

```
dtype: int64
```

```
sd.drop(labels=["F", "S"], inplace=True)
```

```
P       3
```

```
T      25
```

```
dtype: int64
```

Серија – коришћење особина

```
se = pd.Series({1: "A", 3: "CDE", 5: "EFGHI"})
```

```
1          A
```

```
3         CDE
```

```
5        EFGHI
```

```
dtype: object
```

```
se.index
```

```
Int64Index([1, 3, 5], dtype='int64')
```

Серија – коришћење особина

se.dtype

object

se.array

<PandasArray>

['A', 'CDE', 'EFGHI']

Length: 3, dtype: object

Серија – коришћење особина

```
se.loc[1]
```

```
A
```

```
se.loc[1:3]
```

```
1      A
```

```
3     CDE
```

```
dtype: object
```

Серија – коришћење особина

```
se.iloc[1]
```

```
CDE
```

```
se.iloc[1:3]
```

```
3      CDE
```

```
5     EFGHI
```

```
dtype: object
```

Серија – коришћење особина

se.empty

False

se.shape

(3,)

se.ndim

1

se.size

3

Скуп података – формирање

```
ра = pd.DataFrame(  
    {"ka": [100, 200, 300],  
     "kb": [6.1, 1.4, 3.5]})
```

	ka	kb
0	100	6.1
1	200	1.4
2	300	3.5

Скуп података – формирање

```
pb = pd.DataFrame(  
    [{"k1": "g", "k2": True},  
     {"k1": "j", "k2": False},  
     {"k1": "t", "k2": True}])
```

	k1	k2
0	g	True
1	j	False
2	t	True

Скуп података – формирање

```
pc = pd.DataFrame(  
    {"ka": pd.Series(["p", "s", "r"]),  
     "kb": pd.Series([5, 2, 7])})
```

	ka	kb
0	p	5
1	s	2
2	r	7

Скуп података – формирање

```
pd = pd.DataFrame(  
    {"ka": ["u", "x", "h", "e"],  
     "kb": [6, 2, 3, 5],  
     "kc": [8.3, 3.2, 5.4, 9.8]},  
    index=["ra", "rb", "rc", "rd"])
```

	ka	kb	kc
ra	u	6	8.3
rb	x	2	3.2
rc	h	3	5.4
rd	e	5	9.8

Скуп података – приступање

```
pd["kc"]
```

```
ra      8.3
```

```
rb      3.2
```

```
rc      5.4
```

```
rd      9.8
```

```
Name: kc, dtype: float64
```

```
pd[["kc", "kb"]]
```

```
      kc  kb
```

```
ra  8.3  6
```

```
rb  3.2  2
```

```
rc  5.4  3
```

```
rd  9.8  5
```

Скуп података – приступање

pd[0:2]

	ka	kb	kc
ra	u	6	8.3
rb	x	2	3.2

pd[0::2]

	ka	kb	kc
ra	u	6	8.3
rc	h	3	5.4

Скуп података – приступање

```
pd[pd["ka"] != "h"]
```

	ka	kb	kc
ra	u	6	8.3
rb	x	2	3.2
rd	e	5	9.8

```
pd.get(["ka", "kb"])
```

	ka	kb
ra	u	6
rb	x	2
rc	h	3
rd	e	5

Скуп података – мењање

```
pd.at["rb", "ka"] = "t"
```

```
pd.iat[0, 2] = 9.1
```

	ka	kb	kc
ra	u	6	9.1
rb	t	2	3.2
rc	h	3	5.4
rd	e	5	9.8

Скуп података – мењање

```
pd["kd"] = "d"
```

```
pd.insert(0, "k", 100)
```

	k	ka	kb	kc	kd
ra	100	u	6	9.1	d
rb	100	t	2	3.2	d
rc	100	h	3	5.4	d
rd	100	e	5	9.8	d

Скуп података – уклањање

```
pd = pd.drop(["rc"])  
pd.drop(columns=["k"], inplace=True)
```

	ka	kb	kc	kd
ra	u	6	9.1	d
rb	t	2	3.2	d
rd	e	5	9.8	d

Скуп података – коришћење особина

```
pd.loc[["rb", "ra"], ["kc", "ka"]]
```

	kc	ka
rb	3.2	t
ra	9.1	u

```
pd.loc[pd["kb"] > 2.7, ["kc", "kb"]]
```

	kc	kb
ra	9.1	6
rd	9.8	5

Скуп података – коришћење особина

```
pd.iloc[1:3, 1]
```

```
rb      2
```

```
rd      5
```

```
Name: kb, dtype: int64
```

Скуп података – коришћење особина

```
pd.loc["rd", "kd"] = "a"
```

```
pd.loc["ra":"rb", "kb"] = 7
```

	ka	kb	kc	kd
ra	u	7	9.1	d
rb	t	7	3.2	d
rd	e	5	9.8	a

Скуп података – коришћење особина

pd.dtypes

ka object

kb int64

kc float64

kd object

dtype: object

Скуп података – коришћење особина

pd.empty

False

pd.shape

(3, 4)

pd.ndim

2

pd.size

12

Главне структуре података – додатне радње

провера заступљеност логичких вредности

функција **any(...)**

провера да ли је барем нека вредност истинита

функција **all(...)**

провера да ли су све вредности истините

издвајање карактеристичних делова

функција **head(...)**

издвајање почетних делова

функција **tail(...)**

издвајање крајњих делова

Главне структуре података – додатне радње

рад с недостајућим вредностима

функција **dropna(...)**

уклањање недостајућих вредности

функција **fillna(...)**

замена недостајућих вредности

функција **isna(...)**

провера присуства недостајућих вредности

функција **isnull(...)**

провера присуства недостајућих вредности

Главне структуре података – додатне радње математичке и статистичке радње

функција **count(...)**

пребројавање елемената

функција **describe(...)**

израчунавање дескриптивних статистика

функција **mean(...)**

израчунавање аритметичке средине

функција **median(...)**

израчунавање медијане

функција **rank(...)**

израчунавање бројчаних рангова

функција **sum(...)**

израчунавање збира елемената

...

Главне структуре података – додатне радње

разне радње

функција **agg(...)**

агрегирање података путем одабраних радњи

функција **apply(...)**

извршавање одабране функције над деловима структуре података

функција **combine(...)**

спајање структура података

функција **concat(...)**

спајање структура података

функција **groupby(...)**

груписање података

функција **merge(...)**

спајање структура података по узору на спајање у релационим базама података

функција **transform(...)**

извршавање одабране функције над структуром података уз задржавање облика

Подаци

скуп података о притужбама на авионску буку за подручје Сан Франциска (САД)

постоји 4749 појава и 5 обележја (година, месец, заједница, укупан број притужби и укупан број позивалаца)

свака појава обухвата збирне податке о броју притужби и броју позивалаца за један месец једне године у једној заједници

извор скупа података

скуп података *Aircraft Noise Complaint Data*

матична Интернет страна

<https://data.sfgov.org/Transportation/Aircraft-Noise-Complaint-Data/q3xd-hfi8>

у оквиру портала отворених података Сан Франциска (САД)

подаци доступни у више формата

може се користити формат *CSV* (*CSV* датотека доступна кроз опцију *Export*)

скуп података креиран 9. 4. 2016. а најновије повезано ажурирање 19. 12. 2020.

за одељење које је објавило скуп података назначен је *Airport (SFO)*

за власника скупа података назначен је *NoiseAbatementOffice@flysfo.com*

лиценца и могућности коришћења скупа података

Open Data Commons Public Domain Dedication and License

<http://opendatacommons.org/licenses/pddl/1.0/>

Задатак 1.

Учитати скуп података из одговарајуће *CSV* датотеке!
Проверити садржај учитаних података и типове колона!

Задатак 2.

Утврдити број редова у учитаном скупу података!

Задатак 3.

Утврдити да ли постоје недостајуће вредности у скупу података и, ако да, у којим колонама! У случају да недостајуће вредности постоје, уклонити из скупа података све редове у којима су такве вредности присутне и утврдити који је нови број редова!

Задатак 4.

Утврдити колико се различитих заједница помиње у скупу података!

Задатак 5.

Утврдити који је најмањи, просечни и највећи број притужби на буку у једном месецу! Просечну вредност по потреби заокружити на две децимале!

Задатак 6.

Пронаћи податке за случај највећег броја притужби на буку у једном месецу!

Задатак 7.

Израчунати дескриптивне статистике за број притужби у месецу за заједницу Пало Алто!

Задатак 8.

Израчунати просечан број позивалаца у месецу по појединачним заједницама!

Задатак 9.

Издвојити подскуп података који се односи само на случајеве из 2018. године и проверити његов садржај!

Задатак 10.

Из подскупа података за 2018. годину уклонити колону о заједници и након тога проверити које су колоне преостале у том подскупу података!

Задатак 11.

У подскупу података за 2018. годину изменити садржај колоне о месецима тако да уместо броја буде коришћен скраћени назив месеца! Након измене, проверити типове колоне и садржај подскупа података!

Задатак 12.

Над подскупом података за 2018. годину извршити агрегирање тако да за сваки месец те године буду доступни збирни подаци израчунати на нивоу свих заједница!

Основна литература

pandas. Python data analysis library. Internet:
<https://pandas.pydata.org/>

pandas. pandas documentation. Internet:
<https://pandas.pydata.org/docs/>